

Nr 626

Av herr Jonsson m. fl., angående de inkomstprövade förmånerna inom folkpensioneringen.

(Lika lydande med motion nr 524 i Första kammaren)

Gällande regler i fråga om kommunalt bostadstillägg och hustrutillägg för folkpensionärer innebär inkomstprövning enligt följande. Fullt tillägg utbetalas om inkomsten är högst 1 700 kr. för ensamstående och högst 2 400 kr. för gift par. (Som inkomst räknas inte folkpension av något slag, allmänt barnbidrag eller understöd från anhöriga, ej heller sjukhjälp från allmän försäkringskassa.) Är inkomsten 1 700—2 400 kr. för ensamstående och 2 400—3 400 kr. för gift par, minskas tillägget med 1/3 av det belopp, varmed inkomsten överstiger 1 700 respektive 2 400 kr. Är inkomsten ännu större, minskas tillägget ytterligare med 2/3 av vad som överstiger 2 400 respektive 3 400 kr. — Är förmögenheten över 20 000 kr. för ensamstående eller 30 000 kr. för gift par ökas årsinkomsten vid inkomstprövningen med 1/10 av överskjutande belopp.

Från folkpartiets sida har ofta framhållits — så bl. a. i en partimotion under januari 1964 — att folkpensionärer med blygsam sidoinkomst utöver folkpensionen drabbas av en utomordentligt hård marginalskatt som följd av skattereglerna och sociallagstiftningens inkomstprövningsregler. I själva verket förlorar f. n. pensionärer i ett visst relativt lågt inkomstskikt nästan hela sin inkomstökning till följd av bortfall av kommunalt bostadstillägg och hustrutillägg samt högre skatt.

I de fall då det finns förmögenhet utöver 20 000 kr. för ensam pensionär och 30 000 kr. för makar lägges som tidigare sagts 10 % av förmögenheten till inkomsten då det gäller inkomstprövningen. Detta innebär, att en pensionär med tillgångar nedlagda i ett eget hem eller en mindre jordbruksfastighet får en stark belastning i sammanhanget. I nyssnämnda motion föreslogs höjning av förmögenhetsgränserna med omedelbar anknytning till den nya fastighetstaxeringen som f. n. pågår. Vi får med tillfredsställelse notera att riksförsäkringsverket nyligen förordat höjning av nu gällande belopp till 30 000 kr. respektive 45 000 kr. med giltighet från 1 juli 1965. En dylik höjning framstår med hänsyn till penningvärdets förändring såsom höggradigt önskvärd och kan närmast sägas innebära ett återställande av gränsbeloppen till tidigare åsyftad nivå. Härav föranledd kostnadsökning torde bli ringa. Liksom vid närmast föregående reform av

skärpningsreglerna bör fördenskull inget ytterligare belopp uppföras på ifrågavarande anslag för folkpensionerna under femte huvudtiteln.

Liberalare regler för inkomstprövningen är förutom av rimlig hänsyn till pensionärerna även motiverade av samhällsekonomiska hänsyn. På detta liksom på många andra områden är det av vikt att utforma reglerna så att viljan att arbeta och spara uppmuntras. Ett regelsystem för folkpensionsförmånerna, som tar sikte härpå, verkar produktionsbefrämjande och underlättar därmed bördan för de aktiva generationerna i samhället. Vikten härav under kommande år framstår klart mot bakgrund av befolkningsutvecklingen. I fråga om såväl de kommunala bostadstilläggen och hustrutilläggen som också de av bostadsförbättringsutredningen (SOU 1964: 41) föreslagna pensionärsbostadsbidragen är det därför önskvärt att minska området för inkomstprövningen. Detta bör kunna ske i samband med successiva höjningar av de utan inkomstprövning utgående folkpensionernas reala belopp under kommande år.

Den hårda marginalbelastningen för här berörda pensionärsgrupper med låga inkomster anser vi orimlig. Den kan hindras genom lättnad i beskattningen, vilket vi sedan länge krävt speciellt för dessa grupper. Härutöver bör emellertid redan nu reduktionsreglerna i fråga om den inkomstprövade förmånen justeras. Vi har i motioner vid 1963 och 1964 års riksdagar föreslagit, att skärpningen av reduktionen till $\frac{2}{3}$ av inkomsten skulle slopas, så att reduktionen skulle ske med $\frac{1}{3}$ över hela linjen för sidoinkomst överstigande 1 700 kr. för ensam pensionär respektive 1 200 kr. för gift pensionär. Vi upprepar detta förslag, för vilket flera skäl talar utöver det förhållandet att marginalbelastningen skulle bli väsentligt lägre i de nu hårdast drabbade, låga inkomstskikten. En administrativ förenkling skulle också vinnas genom den enhetligare regeln.

Här angivna, enklare $\frac{1}{3}$ -regel bör tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1965. Härav föranledd kostnadsökning kan beräknas uppgå till 7 milj. kr., varav 3 milj. kr. faller på staten och 4 milj. kr. på kommunerna.

Under hänvisning till det anförda hemställes,

A. att riksdagen måtte för sin del besluta sådan ändring av gällande lag om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension m. m., att gälla fr. o. m. den 1 juli 1965,

1) att avdragsfaktorn vid beräkning av inkomstprövat hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg för folkpensionärer skall vara en tredjedel av det belopp som sidoinkomst (extrainkomst vid sidan av folkpension) överstiger 1 200 kr. för gift pensionär och 1 700 kr. för annan pensionär, och att således den nuvarande skärpningen av avdraget till två tredjedelar — vid sidoinkomster överstigande 1 700 kr. respektive 2 400 kr. — avskaffas;

2) att de avdragsfria förmögenhetsbelopp som tillämpas vid behovsprövningen av folkpensionsförmåner höjes från nuvarande 15 000 kr. för gift pensionsberättigad (30 000 kr. för två makar som båda har folkpension) och 20 000 kr. för ensamstående pensionär till 22 500 kr. för gift pensionär (45 000 kr. för två makar) och 30 000 kr. för ensamstående pensionär, samt

B. att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderlig författningstext.

Stockholm den 26 januari 1965

Anders Jonsson

Elias Jönsson

Olle Westberg

i Ingemarsgården

M. Berglund

Sven G. Andersson

Henry Berndtsson

i Örebro

Sigvard Larsson

Gösta Sterne